

Sygn. akt: I C (...) upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2019 roku

Sąd Rejonowy w C. I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Sylwia Piasecka
Protokolant:	sekretarz sądowy Karolina Ziółkowska

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2019 roku w C.

na rozprawie

sprawy

z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko A. C.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej A. C. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 3.124,81 zł (słownie: trzy tysiące sto dwadzieścia cztery złotych osiemdziesiąt jeden groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 20 grudnia 2018 roku do dnia zapłaty,
2. oddała powództwo w pozostałym zakresie,
3. wzajemnie znosi koszty procesu,
4. wyrokowi nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Pobrano opłatę kancelaryjną

w kwocie zł – w znakach

opłaty sądowej naklejonych

na wniosku.

Sygn. akt I C (...)

UZASADNIENIE

Powód – (...) S.A. z siedzibą w W., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, złożył pozew przeciwko A. C. o zapłatę kwoty 6.986,76 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 23 grudnia 2016 roku strony zawarły umowę pożyczki nr (...). Zgodnie z postanowieniami umowy na łączne zobowiązanie do spłaty składa się kwota pożyczki netto w wysokości 5.934,00 złotych, w tym kwota 234,00 złotych przekazana zgodnie z dyspozycją klienta wskazaną w umowie pożyczki na opłacenie składki za przystąpienie do grupowego ubezpieczenia bezpośrednio na rachunek bankowy agenta ubezpieczeniowego, opłata przygotowawcza w wysokości 40,00 złotych, prowizja za udzielenie pożyczki w wysokości 2.796,58 złotych, wynagrodzenie z tytułu świadczeń w ramach elastycznego planu spłat w wysokości 1.198,54 złotych oraz odsetki umowne w wysokości 740,17 złotych. Łączne zobowiązanie do spłaty wynikające z umowy pożyczki nr (...) oraz wszystkich wybranych przez klienta dodatkowych świadczeń wynosiło 10.709,29 złotych.

Pozwany nie wywiązał się z warunków określonych w umowie pożyczki, dlatego też powód zgodnie z postanowieniami umowy naliczył odsetki od przeterminowanego zadłużenia za okres od dnia 28 grudnia 2016 roku do dnia 23 grudnia 2017 roku. Kwota naliczonych odsetek za opóźnienie łącznie wynosi 0,00 złotych.

Powód zaznaczył również, że pozwana na poczet zobowiązania dokonała wpłat w łącznej wysokości 3.589,36 złotych, z czego kwota 3.149,56 złotych stanowi spłacony kapitał, który obejmuje kwotę netto pożyczki, prowizję za udzielenie pożyczki, opłatę przygotowawczą oraz wynagrodzenie z tytułu świadczeń w ramach Elastycznego Planu Spłaty. Kwota 439,80 złotych stanowi spłacone odsetki umowne.

W związku z niewywiązaniem się z umowy zobowiązanie zostało wypowiedziane przed okresem, na który pożyczka została zawarta, a saldo zostało pomniejszone o nienależne w części kwoty z tytułu wynagrodzenia z tytułu świadczeń w ramach Elastycznego Planu Spłat w wysokości 133,17 złotych uwzględniającej niewykorzystany okres świadczenia usługi. Wypowiedzenie umowy nastąpiło w dniu 25 grudnia 2017 roku, w konsekwencji czego zobowiązanie pozwanej stało się natychmiast wymagalne w całości.

Powód podkreślił, że według stanu na dzień wniesienia pozwu, po uwzględnieniu wszystkich dokonanych przez pozwanego wpłat oraz po potrąceniu nienależnych kosztów, do uregulowania całości zobowiązania wynikającego z umowy nr (...) pozostaje kwota łączna w wysokości 6.986,76 złotych, w skład której wchodzi kapitał pozostały do spłaty w wysokości 6.686,39 złotych oraz kwota należnych odsetek umownych w wysokości 300,37 złotych.

Postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2019 roku, wydanym w sprawie I C (...), Sąd Rejonowy w C. zawiesił postępowanie w sprawie, a następnie postanowieniem z dnia 30 września 2019 roku podjął zawieszono postępowanie.

Pozwana – A. C. nie stawiała się na termin rozprawy, nie zajęła stanowiska w sprawie i nie wniosła o przeprowadzenie rozprawy pod jej nieobecność.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana – A. C. w dniu 23 grudnia 2016 roku zawarła z powodem umowę pożyczki pieniężnej nr (...), na okres 18 miesięcy, przy czym termin spłaty pierwszej raty miał nastąpić w dniu 23 stycznia 2017 roku, a kolejnych do 23 dnia każdego miesiąca. Wysokość pierwszej raty i każdej następnej wynosiła kwotę 594,97 złotych, a ostatniej – 594,80 złotych.

Na podstawie niniejszej umowy pożyczkodawca zobowiązał się wypłacić pożyczkobiorcy – w gotówce/przelewem na rachunek klienta - kwotę 5.700,00 złotych, a nadto kwotę 234,00 złotych poprzez przelew na inne rachunki wskazane w dyspozycji klienta złożonej we wniosku o pożyczkę. Całkowita kwota pożyczki wynosiła 5.934,00 złotych.

W umowie pożyczkodawca ustalił prowizję za udzielenie pożyczki w wysokości 2.796,58 złotych, opłatę przygotowawczą w wysokości 40,00 złotych i opłatę za Elastyczny Plan Spłaty w wysokości 1.198,54 złotych, a nadto łączną kwotę odsetek w wysokości 740,17 złotych. W konsekwencji całkowita kwota do zapłaty przez pożyczkobiorcę wynosiła kwotę 10.709,29 złotych.

Elastyczny Plan Spłaty jest pakietem świadczeń w ramach umowy pozwalającej na zarządzanie pożyczką i składa się z okresowej przerwy w spłacie i gwarancji zniesienia obowiązku spłaty. Z tego tytułu pożyczkodawca obiera wynagrodzenie w postaci opłaty za elastyczny plan spłat.

przyznane, nadto dowód: umowa pożyczki pieniężnej z dnia 23 grudnia 2016 roku k. 8 – 10v.

Na poczet zobowiązania pozwana A. C. dokonała wpłat w łącznej wysokości 3.589,36 złotych, która to kwota w wysokości 3.149,56 złotych została zaliczona na poczet kapitału, który obejmuje kwotę netto pożyczki, prowizję za udzielenie pożyczki, opłatę przygotowawczą oraz wynagrodzenie z tytułu świadczeń w ramach Elastycznego Planu Spłaty, natomiast kwota 439,80 złotych została zaliczona na odsetki umowne.

przyznane, nadto dowód z innych wniosków dowodowych – historia spłat k. 5 – 6, por. uzasadnienie pozwu k. 3.

W związku z nieregularną spłatą zobowiązania pożyczkodawca w dniu 25 grudnia 2017 roku wypowiedział umowę pożyczki. W konsekwencji tego całość zobowiązania stała się natychmiast wymagalna.

przyznane, por. uzasadnienie pozwu k. 3.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo w części nie zasługiwało na uwzględnienie, mimo że pozwana A. C. nie stawiła się na termin rozprawy, nie zajęła stanowiska w sprawie i nie wniosła o przeprowadzenie rozprawy pod jej nieobecność. Uzasadniało to zatem, stosownie do treści art. 339§2 kpc, uwzględnienie podstawy faktycznej powoda i w konsekwencji wydanie wyroku zaocznego. Podkreślić przy tym jednak należy, że wydanie wyroku zaocznego może nastąpić tylko wówczas, gdy Sąd rozpoznający sprawę, nie ma żadnych uzasadnionych wątpliwości co do prawdziwości twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie. Niezależnie bowiem od ustalenia podstawy faktycznej Sąd jest zawsze zobowiązany rozważyć, czy żądanie pozwu jest zasadne w świetle norm prawa materialnego. Negatywny natomiast wynik takiej analizy powoduje wydanie wyroku zaocznego oddalającego powództwa, gdyż w tym zakresie nie obowiązuje domniemanie z art. 339 § 2 kpc (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1972 roku, III CRN 30/72, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 1973, III CRN 59/73). Dlatego też obowiązkiem strony powodowej jest dołączenie do pozwu dowodów, które umożliwią Sądowi weryfikację twierdzeń pozwu pod kątem spełnienia przesłanek z art. 339 kpc. Brak bowiem jakichkolwiek dokumentów powoduje, że przytoczone okoliczności budzą wątpliwości co skutkuje oddaleniem powództwa - nawet przy biernej postawie strony pozwanej - gdyż nie jest możliwym przyjęcie za prawdziwych twierdzeń pozwu. Tym bardziej, że z treści art. 3 k.p.c. wynika obowiązek stron i ich pełnomocników do przedstawiania dowodów istotnych w sprawie.

Należy również podkreślić, że zgodnie z treścią art. 6 kc, to na stronie powodowej spoczywa obowiązek udowodnienia zarówno zasadność, jak i wysokość określonej wierzytelności. Ciężar udowodnienia spoczywa bowiem na osobie, która z faktu tego wywodzi określone dla siebie skutki prawne, tym bardziej, że ciężar dowodu pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów i spełnia przy tym dwie zasadnicze funkcje. Po pierwsze dynamizuje postępowanie dowodowe w systemie obowiązywania zasady sporności (kontradycyjności) w procesie, po drugie określa wynik merytoryczny sporu (sprawy) w sytuacji krytycznej, gdy strona nie udowodni faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. K. Piasecki, Kodeks cywilny. Księga pierwsza. Część ogólna. Komentarz, Zakamycze, 2003 r.). Oznacza to zatem, że Sąd tylko wyjątkowo winien ingerować w przebieg postępowania dowodowego dopuszczając dowody z urzędu, które to uprawnienie wynika z treści przepisu art. 232 k.p.c. Ponadto, zgodnie z przyjętą linią orzecznictwa, obowiązek wskazania dowodów potrzebnych dla rozstrzygnięcia sprawy, obciąża przede wszystkim strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 października 1996 r., III CKN 6/96, OSNC 1997/3/29), ponieważ Sąd został wyposażony jedynie w uprawnienie, a nie obowiązek, dopuszczenia dalszych jeszcze, nie wskazanych przez żadną ze stron, dowodów, kierując się przy tym własną oceną, czy zebrany w sprawie materiał jest - czy też nie jest - dostateczny do jej rozstrzygnięcia (art. 316 § 1 in principio k.p.c.). Dlatego też Sąd powinien korzystać z przewidzianego w art. 232 zd. 2 k.p.c. uprawnienia powściągliwie i z umiarem, pamiętając, że taka inicjatywa należy

przede wszystkim do samych stron i że cały rozpoznawany spór jest ich sprawą, a nie sądu. Podkreślić również należy, że zasada kontradiktoryjności winna być całkowicie zachowana zwłaszcza wówczas, gdy strony korzystają z pomocy profesjonalnych pełnomocników.

W przedmiotowej sprawie powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wywodził swoje roszczenie wobec pozwanej z umowy pożyczki o numerze (...) zawartej w dniu 23 grudnia 2016 roku.

Zgodnie z treścią art. 720 k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem. Z kolei w myśl art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tj. Dz. U. z 2014 roku, poz. 1497 ze zm.) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550,00 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się między innymi umowę pożyczki.

Przy umowie pożyczki, głównymi świadczeniami stron są, po stronie pożyczkodawcy udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy, zwrot tych środków. Umowa pożyczki została przy tym ukształtowana w kodeksie cywilnym w taki sposób, że co do zasady może być zarówno umową odpłatną, jak i nieodpłatną. W przypadku zawarcia przez strony odpłatnej umowy pożyczki, wynagrodzenie pożyczkodawcy winno być wyraźnie określone w umowie.

Zwyczajowo formą wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału są odsetki, ewentualnie także prowizja, na pokrycie kosztów ponoszonych przez pożyczkodawcę w związku z zawarciem umowy. Koszty te powinny jednak zostać określone w wysokości rzeczywiście ponoszonej przez pożyczkodawcę, a nie powinny stanowić ukrytego źródła zysku.

W treści art. 359 § 2¹ k.c. ustawodawca wprowadził bowiem maksymalną wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej. Regulacja ta miała przeciwdziałać zjawisku lichwy, które było i jest oceniane negatywnie z punktu widzenia zasad współżycia społecznego. Instytucja odsetek maksymalnych miała chronić interes słabszych uczestników obrotu gospodarczego, jakimi zwykle są konsumenci. Wysokość odsetek maksymalnych jest uzależniona od aktualnej na rynku międzybankowym ceny pieniądza i poziomu inflacji. Pozwala ona z jednej strony na zapewnienie pożyczkodawcom godziwego zysku, uniemożliwiając im jednocześnie wykorzystywania swojej pozycji w stosunku do osób znajdujących się często w trudnej sytuacji materialnej, nie posiadających rozeznania rynkowego, a nierzadko również mających problemy intelektualne z rozeznaniem konsekwencji własnego działania.

Wprawdzie zgodnie z brzmieniem art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jednak jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Konsekwencją sprzeczności czynności prawnej z ustawą jest jej nieważność. To samo dotyczy sytuacji gdy czynność prawna ma na celu obejście ustawy lub jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Jeżeli jednak nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (art. 58 § 1 - 3k.c.).

Wobec powyższego, w procesie związanym z wykonaniem umowy pożyczki powód jest zobowiązany udowodnić, że strony zawarły umowę tej kategorii, a także, że przeniósł na własność biorącego pożyczkę określoną w umowie ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku. Biorący pożyczkę powinien zaś wykazać wykonanie swego świadczenia w postaci zwrotu tej samej ilości pieniędzy albo tej samej ilości rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości, przy czym obie strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Powód celem wykazania zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia przedłożył umowę pożyczki z dnia 23 grudnia 2016 roku oraz historię spłaty.

Analiza powyższej umowy pożyczki wskazuje, że została ona zawarta przy zastosowaniu przez pożyczkodawcę formularza obejmującego treść zawartej umowy. W związku z powyższym należy przyjąć, że na większość postanowień zawartej umowy pożyczkobiorca (konsument) nie miał żadnego wpływu. Powód nie zaferował bowiem w toku niniejszego procesu żadnego materiału dowodowego, z którego jednoznacznie wynikałoby, że pozwany miał jakikolwiek wpływ na treść postanowień umowy pożyczki z dnia 23 grudnia 2016 roku. Oznacza to, że podpisanie umowy poprzedziło jedynie wypełnienie przewidzianych w tym celu rubryk (pól), przeznaczonych między innymi na dane osobowe pożyczkobiorcy, dane osobowe przedstawiciela pożyczkodawcy oraz dane liczbowe dotyczące różnego rodzaju świadczeń pożyczkobiorcy.

Wobec powyższego Sąd zobligowany był dokonać analizy i oceny postanowień tej umowy pod kątem przepisu art. 385¹ § 1 i 3 k.c., mimo że w postępowaniu cywilnym obowiązuje zasada kontradyktoryjności. Sąd powinien bowiem czuwać nad zachowaniem równości stron postępowania, zwłaszcza w sporach, w których po stronie pozwanej występuje konsument, postrzegany przez ustawodawcę jako słabsza strona stosunku prawnego, z którego wynika dochodzone roszczenie. Podkreślić należy również, że ustawą z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U. z 2000 r. Nr 22, poz. 271) zmienione zostało brzmienie przepisów art. 385¹ i 385² k.c. oraz dodano art. 385³ k.c. Przepisy te wprowadziły reżim ochronny w przypadku zawierania umów z konsumentami, implementując do prawa wewnętrznego przepisy Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich.

Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Według § 3 cyt. przepisu, nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Klauzula generalna z art. 385¹ § 1 k.c. zawiera dwa kryteria oceny postanowienia umowy jako niedozwolonego, tj. dobre obyczaje i interesy konsumenta. Dobre obyczaje są w zasadzie równoważnikiem “zasad współżycia społecznego”, natomiast “interesy” konsumenta należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, mogą tu bowiem znaleźć uzasadnienie takie okoliczności, jak zdrowie konsumenta, czy też jego czas zbędnie tracony, dezorganizacja toku życia, zawodu (por. Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga Trzecia. Zobowiązania. Tom I, pod redakcją Gerarda Bieńka, W – wa 2002, s.137). Zgodnie z zawartym w tym przepisie szczególnym kwalifikatorem naruszeń, muszą to być naruszenia “rażące”. Nadto ustawodawca w art. 385³ k.c. wprowadził przepis, który ma charakter reguły interpretacyjnej, ukierunkowując ocenę konkretnego postanowienia w umowie konsumenckiej, kiedy zachodzą w tym przedmiocie wątpliwości. Zawarte w tym przepisie wyliczenie postanowień, choć obszerne, ma charakter jedynie przykładowy, a cechą wspólną wymienionych tam klauzul jest, że jako takie nie są one zabronione w obrocie powszechnym ani konsumenckim, a jedynie mogą zostać uznane za niedozwolone wobec konsumentów.

Klauzula generalna zawarta w art. 385¹ §1 k.c. znajduje zastosowanie do wszystkich umów konsumenckich bez względu na to, czy przy ich zawieraniu posłużono się wzorcem umowy, czy też nie. Zauważyć przy tym należy, że w treści umowy konsumenckiej zawartej z użyciem wzorca mogą poza postanowieniami z tego wzorca znaleźć się również postanowienia uzgodnione indywidualnie z konsumentem, a także, wobec wąsko ujętego pojęcia “postanowień uzgodnionych indywidualnie”, postanowienia na których treść konsument nie miał żadnego wpływu. Nie ulega

wątpliwości, że obowiązująca i powszechnie aprobowana w prawie obligacyjnym zasada swobody umów, realizowana może być jedynie pod kontrolą prawa. Sąd może bowiem dokonywać oceny, czy dane postanowienia zawartej umowy są zgodne z obowiązującym prawem. Istnieją przeto przewidziane prawem instrumenty umożliwiające kontrolę umowy, które mogą być również wykorzystywane do kontroli sprawowanej z uwagi na specyficzny interes konsumenta. Ocena dokonywana w toczącym się między przedsiębiorcą a konsumentem sporze (in concreto), może dotyczyć sposobu korzystania z prawa podmiotowego (art. 5 k.c.), a więc w jaki sposób umowa jest realizowana wobec konsumenta, a także kontroli treści umowy w oparciu o przepisy art. 58 k.c. i 353¹ k.c.

O ile postanowienia uzgodnione indywidualnie podlegają ocenie w świetle art. 58 k.c., 353¹ k.c. i 5 k.c., a ponadto na podstawie art. 385¹ § 1 k.c., o tyle postanowienia z wzorca oraz postanowienia, na których treść konsument nie miał wpływu, a także umowy konsumenckie zawarte bez posłużenia się wzorcem, podlegają ocenie w świetle cytowanej wyżej klauzuli generalnej z art. 385¹ §1 k.c. Zgodnie bowiem z cytowanym wyżej przepisem art. 385¹ §2 k.c. postanowienie niedozwolone nie wiąże konsumenta. W myśl tego przepisu sankcja przy kontroli dokonywanej w konkretnej sprawie polega na tym, że postanowienie umowne uznane za niedozwolone staje się bezskuteczne, natomiast umowa jest wiążąca w pozostałym zakresie. W przeciwieństwie do unormowania z art. 58 k.c., ani doniosłość zakwestionowanego postanowienia dla któregośkolwiek z kontrahentów nie ma znaczenia dla ubezskuteczenia tego postanowienia, ani na miejsce takiego postanowienia nie wchodzi dyspozycja normy prawnej.

Na marginesie wskazać należy, że to właśnie opisane wyżej konsekwencje zastosowania art. 58 k.c., mogące niejednokrotnie prowadzić – wbrew woli konsumenta - do uznania nieważności całej umowy, stały się podstawą do odstąpienia zastosowania w cytowanej klauzuli generalnej sankcji nieważności.

Sankcja z art. 385¹ §1 i 2 k.c. jest bardziej dotkliwa dla przedsiębiorcy zważywszy, że niejako automatycznie “ex lege” usuwa z umowy to właśnie postanowienie, które “obliczone” było na przysporzenie mu jakichś korzyści.

Konsekwencją abuzywności (szkodliwości) klauzuli jest jej bezskuteczność, która wynika z samego prawa, bez potrzeby kierowania przez uprawnionego stosownego żądania wobec organu stosującego prawo, a ewentualne orzeczenie sądu w tej kwestii ma charakter deklaracyjny. Wątpliwości interpretacyjne w tym zakresie należy rozstrzygać za pomocą cytowanej wyżej Dyrektywy, według której obowiązkiem Państw Członkowskich jest zapewnienie, aby umowy zawierane z konsumentami nie zawierały nieuczciwych warunków. Państwa Członkowskie powinny zapewnić, aby nieuczciwe warunki nie były zamieszczane w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami oraz, jeżeli takie warunki zostają w nich zawarte, aby nie były one wiążące dla konsumenta oraz zagwarantować, żeby umowa obowiązywała strony zgodnie z zawartymi w niej postanowieniami, pod warunkiem, że po wyłączeniu z umowy nieuczciwych warunków może ona nadal obowiązywać. Z powołanych założeń celowościowych cyt. dyrektywy wynika jednoznacznie, iż rzeczą organów stosujących prawo - sądu jest zapewnienie konsumentowi - jako stronie słabszej, skutecznej ochrony przed wszelkimi działaniami przedsiębiorców zmierzającymi do wykorzystania swojej dominującej pozycji z pokrzywdzeniem konsumenta.

Nie ulega wątpliwości, że zarówno cyt. dyrektywa, jak i przepisy art. 385¹ k.c. - 385³ k.c., będące implementacją do prawa wewnętrznego tej dyrektywy, są “obliczone” na konsumenta nie znającego prawa, a także na jego nieuwagę, lekkomyślność, brak dociekliwości, który z reguły nie zdaje sobie sprawy z przyszłych rzeczywistych skutków postanowień, jakie są mu proponowane przez profesjonalistę i działa w zaufaniu, że ich przyjęcie nie będzie dla niego niekorzystne. Skoro więc konsument z założenia nie zna obowiązującego prawa, nie sposób wymagać, by miał on świadomość, że zawarte w umowie postanowienia są niedozwolone i w związku z tym, by podnosił skutecznie zarzuty.

Analizując zatem treść postanowień umowy pożyczki z dnia 23 grudnia 2016 roku, zawartych w formularzu, które kształtują obowiązki strony pozwanej w zakresie poniesienia dodatkowych opłat i kosztów, a nadto kształtujące prawa i obowiązki pozwanej jako konsumenta, w ocenie Sądu, naruszają one w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają jego interesy.

Biorąc natomiast pod uwagę klauzulę dobrych obyczajów Sąd ocenił wskazane powyżej postanowienia umowne w świetle norm pozaprawnych, tj. norm moralnych i obyczajowych, powszechnie akceptowanych i znajdujących szczególne uznanie w stosunkach między przedsiębiorcą a konsumentem. Sąd uznał, że wartościami, jakie powinny charakteryzować stosunek z konsumentem są w szczególności uczciwość, rzetelność, fachowość. Ponadto Sąd uznał, że postanowienia te zmierzają do naruszenia równorzędności stron stosunku, nierównomiernie bowiem rozkładały uprawnienia i obowiązki między pożyczkodawcą i pozwanym. Brak równowagi kontraktowej w niniejszym stanie faktycznym niewątpliwie jest przejawem naruszenia dobrych obyczajów. W wyroku z dnia 13 lipca 2005 roku (I CK 832/04, Pr. Bank. 2006, nr 3, s. 8) Sąd Najwyższy stwierdził, że „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku.

Wątpliwości Sądu, w szczególności, wzbudził sposób wyliczenia i wysokość dodatkowych opłat w postaci prowizji za udzielenie pożyczki – 2.796,58 złotych oraz opłaty za elastyczny plan spłaty – 1.198,54 złotych w stosunku do faktycznie otrzymanej przez pozwaną od pożyczkodawcy do dyspozycji kwoty z tytułu umowy pożyczki z dnia 23 grudnia 2016 roku, w wysokości 5.700,00 złotych.

Odnosząc się do prowizji, to zarówno z treści postanowień umowy, jak i uzasadnienia pozwu nie wynika sposób wyliczenia tej kwoty, jak również powód nie wykazał w toku niniejszego procesu co spowodowało wygenerowanie takich kosztów. W konsekwencji tego Sąd nie miał możliwości zweryfikowania wysokości tej kwoty, w szczególności, że stanowiła ona prawie połowę kwoty faktycznie udzielonej pozwanej do dyspozycji (49,06%). Ponadto należy również podkreślić, że pożyczkodawca za cały okres korzystania z umowy ustalił odsetki w łącznej wysokości 740,17 złotych. A zatem, zdaniem Sądu, zapisy dotyczące prowizji w sytuacji, gdy pożyczkodawca ustalił już odsetki za łączny okres trwania umowy pożyczki, należało uznać za postanowienie umowne niedozwolone, albowiem miały one na celu obejście przepisów regulujących maksymalną wysokość odsetek i stanowiły dodatkowe wynagrodzenie powoda z tytułu udzielonej pożyczki.

W ocenie Sądu, strona powodowa w toku niniejszego procesu, nie wykazała również zasadności i wysokości opłaty dotyczącej Elastycznego Planu Spłat, który zgodnie z postanowieniami umowy jest pakietem świadczeń w ramach umowy pozwalającej na zarządzanie pożyczką i składa się z okresowej przerwy w spłacie i gwarancji zniesienia obowiązku spłaty. „Okresowa przerwa w spłacie” jest natomiast - w przypadku pożyczki miesięcznej w gotówce lub pożyczki miesięcznej na konto – świadczeniem polegającym na uprawnieniu klienta do odroczenia terminu spłaty raty wynikającej z pierwotnego harmonogramu określonego w umowie w wymiarze 1 raty w całym okresie obowiązywania umowy bez podania przyczyny.

Wobec powyższego zapisy w tym zakresie również należało uznać za sprzeczne z dobrym obyczajami i naruszający interes konsumenta.

Niewątpliwym bowiem jest, że strona pozwana już w chwili zawierania umowy była zobligowana do wyrażenia zgody na postanowienie, z którego mogła wogóle nie skorzystać w trakcie trwania umowy, albowiem regulowała zobowiązanie zgodnie z harmonogramem. Ponadto powód nie wykazał w toku niniejszego procesu aby strona pozwana, w chwili podpisania umowy, złożyła jakiegokolwiek oświadczenie, z którego w sposób jednoznaczny wynikałoby, iż zamierza skorzystać z prawa do odroczenia terminu spłaty raty. Wątpliwości Sądu dotyczyły również wysokości tej opłaty w stosunku do wysokości raty, którą pozwana miała regulować comiesięcznie na poczet niniejszego zobowiązania – 594,97 złotych, a o którą miała być odroczone spłata, jak również w stosunku do całości udzielonego zobowiązania (21%). Powód nie wykazał natomiast w toku niniejszego procesu sposobu wyliczenia tej kwoty, uniemożliwiając tym samym możliwość weryfikacji przez Sąd prawidłowości ustalenia wysokości tej opłaty.

Wobec powyższego Sąd uznał, że postanowienia umowy pożyczki z dnia 23 grudnia 2016 roku w zakresie prowizji za udzielenie pożyczki i opłaty za elastyczny plan spłaty stanowią niedozwolone klauzule umowne. Dlatego też, skoro powód wskazał, że pozwana na poczet niniejszego zobowiązania uiściła kwotę 3.589,36 złotych, z czego kwota 439,80 złotych została zaliczona na poczet odsetek umownych, to w ocenie Sądu, kwotę 3.149,56 złotych należało zaliczyć

wyłącznie na poczet kwoty 5.974,00 złotych, która obejmowała całkowitą kwotę pożyczki - 5.934,00 złotych oraz opłatę przygotowawczą – 40,00 złotych. W konsekwencji pozostała do spłaty kwota opiewała na sumę 2.824,44 złotych (5.974,00 zł – 3.149,56 złotych). Należy również pamiętać, że powód ustalił, iż łączna kwota odsetek wynosi 740,17 złotych, jak również, że w trakcie trwania umowy zaliczył on na ich poczet kwotę 439,80 złotych. Zatem pozostała do spłaty z tego tytułu kwota w wysokości 300,37 złotych (740,17 złotych – 439,80 złotych), należało doliczyć do nieuregulowanego przez pozwaną zobowiązania.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł na mocy art. 481 § 2 kc.

Wobec powyższego, skoro Sąd uwzględnił roszczenie strony powodowej jedynie w części, a mianowicie w zakresie kwoty 3.124,81 złotych, to zasadnym było oddalić roszczenie w pozostałym zakresie.